

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

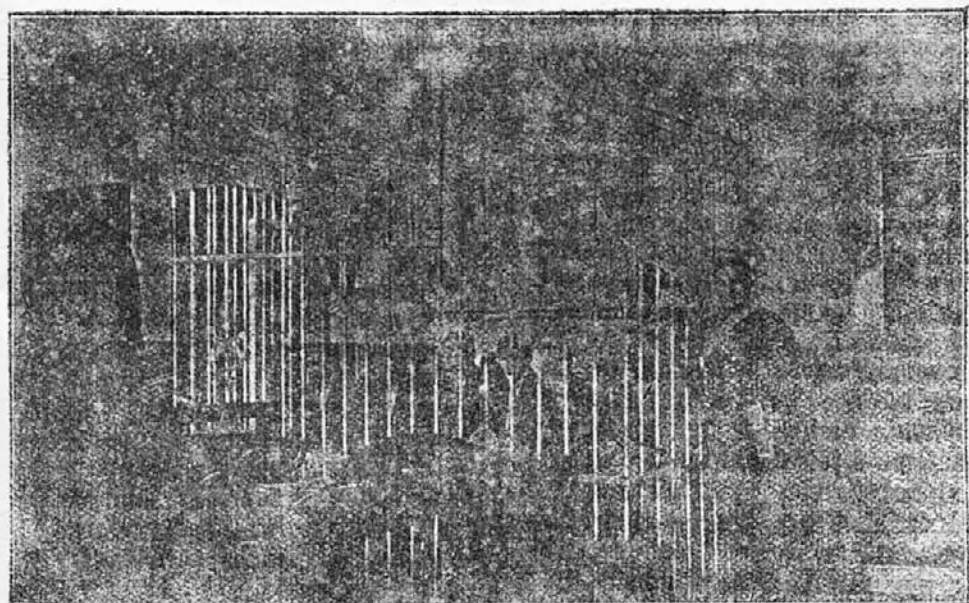
NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12—Din., za celo leto 48—Din.; za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi po ceniku. — Posamezna šte. stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

To številko posvečamo spomину na požig Narodnega doma v Trstu.

Iz zemlje naše tuge.

O priliki državnih volitev v Italiji leta 1921. so se zbrali volilci iz Marezig okoli 7. ure zjutraj pred šolo, kjer se je nahajalo volišče. V bližini volišča je bila močna straža. Začetek glasovanja je potekel popolnoma mirno, dokler ni prišlo okoli 10. ure iz Kopra 11 fašistov, ki so začeli po vasi razsašati in kričati: »Fora sciavi, morte ai sciavi«. Nato so se pomudili trenutek v gostilni »Grimalda«, kjer so si naročili kosilo, potem pa so pridrveli zopet na prosto in vrgli blizu cerkve bombo ter se približali volišču. Dospeli na mesto so poлегli v bojnem redu na zemljo in začeli streljati iz revolverjev. No, vrli Mareziganci se tega niso ustrašili, in ko so žene pobegle, zgrabili so za kamene in napadli razbojnike, ki so v divjem begu odkurili v Koper, ostavivši tri mrtve in enega ranjenca. Dan na to pa so isti v osvetlo organizirali napad in ubili Slovenca Josipa Sabadina ter požgali 6 hiš v Čezarah, 5 v Mačkovičah in eno v Črnem Kalu.

Vsem tem izgredom je končno napravilo vojaštvo konec. Aretiranih pa je bilo 39 Marezigancev, od katerih je ostalo 7 zaprtih do glavne razprave, ki se je pričela šele 13. februarja 1923. Tega dne so privlekli iz zaporov 15 obtoženih Marezigancev in jih sodili celih 15 dni. Med tem pa so bili vsi fašisti obtoženci amnestirani. Toraj napadalci oproščeni, napadeni pa so bili obsojeni kakor sledi:

1. Viktor Sabadin 4 leta in 2 mesece težke ječe.
2. Josip Babič 8 let.
3. Ivan Kermac-Peverin 5 let 3 mesece — 10 dni.
4. Anton Dilica 3 leta, 6 mesecev.
5. Nazarij Babič-Jager 3 leta in 6 mesecev.
6. Josip Keruvac-Krovčič 1 leto in 8 mesecev.
7. Anton Umer-Kogo 8 mesecev.
8. Josip Beržan-Kečemer 8 mesecev in 10 dni.

Izvršila se je obsodba, ki je sramota cele kulturne Evrope škandalizirala.

Naše svete pravice.

»Il Popolo di Trieste« od 3. julija t. l. prinaša izveček našega članka, ki ga nam je napisal g. Vojin Puljević o fašizmu. G. M. Urbanac Urban je bil tako priazen, da nam je ta izveček s svojim dodatkom vposlal in, ker dobra beseda dobro mesto najde, bomo mu tudi mi posvetili par vrstic.

Predvsem naj nam bo dovoljeno, da našim čitateljem prevedemo dodatek častitljivega profesorja Urbanca, v kolikor nam bo to mogoče v naši barbarščini. Toraj čujemo! — »Kakor navaša pisec, obstaja največja diferenca med socializmom in fašizmom v tem, da zasleduje prvi internacionalne cilje, dru-

gi pa nacionalne. Glede organizacije in glede bojnih metod, zaključuje člankar. (Vojin Puljević), se fašisti razlikujejo od vseh ostalih meščanskih strank.«

»Mi smo že predvideli, da bo »Orjuna« pričela z objavo razprave o fašizmu. Za sedaj ne moremo še objaviti našega mišljenja, vendar pa ne bomo opustili, da ne bi zasledovali teh izjav. Za danes pa ugotavljamo z zadovoljstvom, da čitamo v ljubljanskem listu članek, ki razpravlja o fašizmu. Čitali bi ga lahko tudi mnogi Italijani in ga pretehtali. Niti kolegom pri »Edinosti«, pri »Istr. Rječi« in »Gor. Straži« in drugih slovanskih listih »Ven. Giulie« ne bi škodilo, če bi ga natavčno prečitali.«

»Dobro je, da je to kot prvo storilo glasilo jugoslovanskega fašizma in kdo ve, če ni morda ravno »Orjuna« določena, da bo posvetila svoje moči boji vzvišenim idealom, kakor propagandi sovraštva proti Italiji.«

»V slovanskem svetu se opaža približanje Italiji. To dokazuje Poljska, Češkoslovaška in Bolgarija. Znaki za to ne manjkajo niti v Jugoslaviji. Naj bi Jugoslavi vendar že enkrat imeli toliko poguma, da bi pripoznali svete pravice, ki jih ima Italija v Kvarneru in Jadranu, potem bomo lahko prijatelji.«

Tako Urbanac. Kakor vidimo, nas je gospod profesor popolnoma napačno razumel, še slabše pa je poučen o praktičnem izvajanju fašizma napram nam Slovanom. Ali smo mar mi širili sovraštvo proti Italijanom? Vprašamo samo, čemu in zakaj pa tavaio po naši lepi Jugoslaviji tisoči in tisoči naših rojakov in kličejo osvetlo na Italijansko nacijo? Kdo pa je požgal njih domove, da kot zlovesče silhuete stršijo v brezupnih nočeh in pričajo v sužnjih dnevi o podivjani kulturi te degenerirane nacije? Ali naj bodo mar to znaki zblizanja med dvema sosedoma, ki sta se vsedla k poživiljivosti reki, da si sladijo žejno? Kje so pravice naše zaslužene bratce, kje so njih življenjski predpogoji? Barbari! Ali jih ne uničujete na najpodlejši način? Brez pizuma ste prišli k našemu nič hudega slutečemu narodu. Z belimi zastavami ste si pridobili, trepetajoč pred njim, njegovo gostoljubnost. Pozvali ste tisoče in tisoče naših sorjakov in ko ste videli, da ste v silni premoči, postali ste nesramni, kakor je vsak strahopetec nesramen, kadar se čuti varnega. Začeli ste zasramovati in trpinčiti svoje gostitelje h katerim ste prišli z od polente nabreklih želodci. Preobdli ste se do brega njihovega kruhka in pokazali ste vašo podlost. — Ali naj bo to podloga, da vam Jugoslovani poda roko? »Sacri diritti« pravite! Kaj mislite, da mi nimamo svojih svetih pravic! O svete so te naše pravice in nosilji jih bomo v srcih, tulili jih bomo v svet, da nam jih pripozna, izvojevali jih bomo z našo srčno krvjo. Te naše svete pravice se nehaajo na Soči, ki je bila naša in bo naša. To je geslo »Orjuna« in za ta velik korak se ona pripravlja. Kadar bodo osvobodeni naši bratje dihalo svobodno jugoslovanski zrak, kadar bodo naše žene ustne srebele bistro vodo brhke Soče, ko si bomo ob njenih brežovih radostno zopet segli svobodni v roke, tedaj — šele tedaj, ko bo maščevano strašno gorje naših bratov, bo Or-

juna lahko segla v roko svojemu največjemu sovražniku. —

Svete pravice so to in Orjuna je tista organizacija, ki jih bode branila dokler bo obstajala. Te svete pravice ji dajejo silno moč za težko borbo. Na Soči se nehaajo vaše in naše pravice, toda red je na vas, da nam jih priznate.

Bodimo apostoli, delavci in borci!

V Sloveniji smo v glavnem že realizirali organizatorični načrt, ki smo ga zgradili tedaj, ko smo pričeli širiti našo misel. S ponosom lahko rečemo, da ni mesta niti trga ali večje vasi, kjer bi še ne obstajala naša organizacija ali vsaj njeno poverništvo. To pa še ni dovolj! Treba je storiti in podvzeti še mnogo, mnogo, ako hočemo doseči zmago. Našo organizacijo je treba zaneseti v sleherni vas; v vsi Sloveniji ne sme biti kraja, kjer bi ne bilo Orjune. Povsod, v vsakem še tako majhnem kraju, se dobe naši pristaši ki danes morda še niso organizirani, njihova sveta dolžnost pa je, da poskrbe za to, da se organizirajo. Mnenje, da organizacije v manjših in oddaljenih krajih niso potrebne, je popolnoma napačno. Potrebne so, ker moramo povsod imeti svoje kontrolne organe in kar je še bolj važno — kadre za poznejše čase ko bo morda nastopila potreba pridobiti za naše cilje tudi širše ljudske mase. Zadnji politični dogodki v naši državi so povzročili med našim ljudstvom zmedo; opaža se dan za dnem večja desorientacija, in ravno Orjuna mora biti tista, ki bo spretno izbrala vse konjunktore. Ne pomagaj nič, biti moramo tudi politiki in ne samo idealisti, biti moramo tudi praktiki in ne le teoretiki.

Razmere v naši državi so danes take, da trpe radi njih več ali manj vsi sloji našega naroda; te razmere pa se ne dajo zboljšati drugače nego z močno borbeno akcijo, ki mora biti dobro pripravljena. Danes ne obstoja le nevarnost, da se zruši naše narodno in državno edinstvo, ampak obstoja tudi nevarnost, da propadejo celi stanovi, posebno uradniški, delavski itd. Tega se zaveda skoro vsa naša javnost, ne zaveda pa se, da mora sama aktivno poseči v tok razvoja ako hoče spasiti samo sebe, narod in državo. Kdor sedaj sedi in lačen in zapostavljen čaka, da se bo izvršil čudež, doprinaša sam svoj del do še večjega povečanja zmede in bede. Istotako greši, kdor išče rešitve v starih družbah in metodah, ki so do skrajnosti korumpirane, kompromitirane in gnile. Edini spas je v borbenem pokretu, v borbeni akciji. Ravno radi tega pa je dolžnost vseh, ki trpe radi sedanjih razmer, da stopi v naše vrste. Žalibog pa moramo konstatirati, da velika večina ljudi, ki bi že po svojem položaju in po svojih težnjah morala biti v naših vrstah, našega pokreta sploh ne razume in ne pojmuje, oziroma se ne zaveda njegovega velikega pomena in namena.

Dolžnost naših organizacij, da vsakega posameznega člana je, da poučuje svoje okoličnike o naših namelih in ciljih, ki niso samo nacionalni, ampak tudi socialni in politični. Mi se ne borimo samo za to, da postane iz različnih naših plemen en sam edinstven jugoslovanski narod, ampak hočemo ta narod

tudi rešiti vseh pijavk, naj bodo že te ali one barve, hočemo očistiti našo domovino partizanstva, korupcije in vseh nesreč, ki jo tarejo. Naši domovini niso potrebni »spora zumi« med poedinimi plemeni, ampak potrebuje ta naša domovina poštenih ljudi na vodilnih mestih. »Ne novih teorij — novih poštenih ljudi rabimo!« je rekel ameriški poslanik Child te dni na neki ameriško-italijanski proslavi v Rimu. Te besede veljajo za ves svet, posebno za Evropo, a prav posebno še za našo državo. Ljudi potrebujemo, ki bodo imeli pred očmi le dobrobit države, naroda in ljudstva, ne pa svojih lastnih koristarskih in strankarskih koristi. Take nove in poštene ljudi hoče spraviti na površje Orjuna. Naš pokret torej ni kaka idealistična brezbarvna limonada, naš pokret je praktičen in mora biti praktičen. To mora vedeti vsak naš član, mora vedeti vsa naša javnost.

Mnogo je ljudi, ki oporekajo naši taktiki. Te moramo opozoriti najprej na to, da mnogo incidentov, izzzvanih od poedinih naših članov, katere naši nasprotniki napravljajo za velikanske afere in izrabljajo proti nam, z našim pokretom sploh ni v nikaki zvezi. Kar pa je akcij, uvedenih z naše strani, so vse dobro premišljene in tisočkrat prevdariene in zasledujejo vedno dosego gotovega splošno koristnega cilja, katerega drugače ni mogoče doseči. V splošnem pa se je našega ljudstva, osobito naprednih krogov, zadnje čase polastilo strašno mrtvilo, ki grozi postati naravnost usodno in katastrofalno. V takem ozračju je borbenost neobhodno potrebna, ker daje narodnemu življenju novih impulzov, novih moči. Zboljšanje sedanjih razmer se ne da doseči potom kakih protestov ali slavnatih resolucij, ampak edino potom borbe. Koliko so n. pr. državni uradniki že odposlali protestov in resolucij na razna mesta! Kaj so dosegli? Nič! In nič ne bodo. Treba je borbe, drugačnih, učinkovitejših metod. Teh metod se poslužuje Orjuna in praksa je pokazala, da je to edino prava in k uspehu vodeča pot. Nam borba ni morda namen kakor misli napačno zaslepjena javnost, ampak nam je le sredstvo. Toda ne sredstvo, ki naj pomaga kakim stranki, ampak sredstvo, ki naj pomaga do zmage naši ideji in korist države in ljudstva.

Naravno je, da zahteva borba tudi žrtev, toda brez žrtve ni zmage in brez žrtve tudi nihče nikoli ne bo spasil naše države, nihče nikoli ne bo pomiril in ujednil našega naroda, nihče nikoli ne bo izboljšal naših obupnih razmer uredil našega gospodarstva zmanjšal dragotino itd. Kdor se straši žrtve za plemenite in vzvišene cilje, ta ni vreden, da bi se mu kdaj bolje godilo. To volja predvsem za naše uradništvo in delavstvo, pa tudi za marsikatero drugega. Kdor hoče dobro ne le državi in narodu, ampak tudi samemu sebi, ta mora doprinašati žrtve. Mi vemo, da je povsod obilo parasitov, ki špekulirajo na to, da se okoristijo z uspehi drugih, ki so za te uspehe vse žrtvovali. Taki parasiti so se polastili uspehov tudi onih naših mučnikov, ki so trpeli in mrli, da so ustvarili našo današnjo državo. Zato pa zgleda danes pri nas tako. Toda to se je zgodilo ob osvoboditvi zadnjič! Mi ne poznamo in tudi ob zmagi ne bomo poznali korifej, veljakov itd. td. mi poznamo in bomo poznali samo

one, ki za našo zmago, za zmago poštenja in pravice doprinesajo nesebične žrtve. Kdor se danes ne bori, kdor se boji žrtve, ta naj ne računa s tem, da mu bo borbeno poštenost prizanesla ali pa ga celo nagradila za ono kar je škodoval občinam države in ljudstva. Mi vemo, da bo prišel dan, ko bodo cele trume tistih, ki danes prezirljivo gledajo z viška na naš pokret, trkale na naša vrata in prosile za sprejem v organizacijo, toda naša vrata se tedaj ne bodo več odpirala! Bodočnost je naša, to je določeno usode, katere ne more nihče spremeniti, pa naj se piše kakorkoli. To določbo usode pa je napisala naša plemenita, čista in nesebična misel.

Dela je treba, bratje! Dela, agilitet, požrtvovalnosti in žrtve. Vsaka naša organizacija mora biti čista apostolov, delavcev in borcev. Čas hiti! Škoda je vsakega zamuženega dne. Pojdimo, bratje kakor apostoli od hiše do hiše in širimo našo misel, pridobivajmo novih apostolov, delavcev in borcev! Delajmo na vseh poljih, posebno pa na prosvetnem, ker bomo s tem najbolj ovrgli ostudno laž naših nasprotnikov, da smo pretepaška banda. Bodimo borbeni in utrujeni se za naš veliki dan odločilne bitke in zmage. Mobilizacija vseh poštenih, delavnih in borbenih sinov in hčera našega naroda mora biti čimprej gotova!

Litografski papir.

THE REX CO., Ljubljana.

Udruženju jugoslovanskih učiteljev.

Iz tajniškega poročila toletnega zborovanja UJU v Ptuj po posnemam sledede:

Udruženo slovensko učitelstvo pozdravlja Orjuno kot odlično narodno institucijo, kot krepko nosilčico narodne in državne ideje. Zato ključemo upravnim našim faktorjem: podpirajte to našo narodno organizacijo in ne ovirajte je v idealnem njenem stremljenju! Našemu članstvu toplo priporočamo sodelovanje in vsestransko podporo. Zakaj, od naših narodnih pravic, pridobljenih s krvjo in žrtvami, ne odnehamo niti za las in ključemo na vse grlo: Tukaj smo in tukaj ostanemo! To je naše posejno stanje, s katerega se ne umaknemo! Nasprotno hočemo se vzbuhati sebe in svojo dečo, da pridobi čimprej nazaj vse to, kar je s stališča pravice naše pred Bogom in pred ljudmi.

Naša neodrešena domovina.

Pozdravljamo našo neodrešeno domovino, toda ne več s solzami kot prvo leto naše narodne nesreče. Pozdravljamo jo s srdom in gnjevom nad njenimi tlačitelji, ki se tako radi ponašajo s svojo dvatisočletno kulturo, iz zasedenega ozemlja nam prilajajo leto za letom slabša in temnejša poročila. Težko je življenje tam spodaj v našem Primorju, težko tamkaj v tužnem našem Korotanu. Odgovor temu je zaenkrat samo eden in edini: Naša vzgoja bodi skoz in skoz nacionalna! Ta postulat se izvalja dosledno vso povsod in dosega zadnje gorsko selo, dokler ne zasne on dan, ki ga je v preroškem duhu gledal naš goriški slavček, ko je naročal Soli, naj »truce zemlje lačne vrtijo! Dotlej na priporočamo intenzivno in podrobno narodno-obrambno delo, tako v šoli kot v naših društvih in organizacijah: v Ciril Metodovi družbi Jugoslovanske Matice, Sokolu in Orjuni.

Ravno te dni, ko zborujemo mi tukaj, zborujejo naši primorski tovariši in tovarišice v Gorici. Goriško učiteljsko društvo praznuje svoj jubilej, 50letnico svojega obstoja. Vaše slavje je skromno, pač kolikor je v danih razmerah dopustno. Dobro razumemo, koliko neizgovornih misli leži v Vaših dušah, koliko latentne sile je zaklenjene v Vaših srcih, koliko je treba samozatajevanja v Vašem delu in življenju. Vsi, ki smo Vaši po krvi, imenu, Vaši bratje in sestre, Vam kličemo: vztrajajte, tudi Vam vstane dan odrešitja!

UDRUŽENJE JUG. UČITELJSTVA.

Nebrojni so naši sovražniki. Lepo število borcev se je zbralo pod praprom vzvišenega našega jugoslovanskega evangelija. Številni so naši somišljeniki, ki nimajo še po-

guma odločno prisesti na naš evangelij zato nas tembolj vesel, da je naša ideja naša odločno oporo v učiteljskem stanu. Sorodni smo si pač! Mi siromašni, oni siromaki, mi idealisti, oni idealisti, naše delo nesebično, njihovo delo nesebično, naše delo za bodočnost, njihovo delo za bodočnost. Mi zremo na nje trdno uverjeni, da nam bo edino njihova vzgoja ustvarilo ono Jugoslavijo za katero se žrtvujemo, oni pa dobro vedo, da ilin je pri tej vzgoji naša ideja in naša organizacija, ki mladini imponira, edina opora. Prepričamo sedanost koruptivnim strankam, bodočnost bo zavajala naša ideja, oživljena v naši mladini. Učitelstvo v neznanih srcih, mi v idealnih državljanih, skupno bomo podžigali tisto zavest, ki je vzvišena nad nizkoto sedanjostjo, zavest žrtve, ki nam je edina ustvarila svobodno državo, danes žal tako sramotno pokvarjeno. Paralelno bomo hodili, dokler naš narod ne bode zrel za veliko delo popolnega združenja in osvobodjenja. Ustvarili bomo mogočen zbor, ki bo znal čuvati svojo last in ki bo dovolil močan, da jo tudi zahteva od tuica nazaj.

Ljubljence strojepisce je edino le »STOWER«. Zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

Še enkrat „Jutranje Novosti“.

V naši zadnji številki smo pričeli stvaren članek na gornji naslov. V njem smo marsikaj dokazali, odkrili smo marsikatero zagnanost, pokazali smo naše delo, nismo žalili nikogar, lepo, mirno in stvarno smo se razgovarjali, kakor to mora biti pač običaj med dobro vzgojenimi ljudmi. Bili smo tudi trdno prepričani, da bode naša lepa beseda, lepo mesto naša. Temu pa ni tako. Kot odgovor smo dobili v »Jutranjih Novostih« članek, ki ga gotovo nismo zaslužili in ki potrjuje naš sum, da navedeni list ne bi bil, ki stoji na programu radikalne stranke, ampak hoče ostati list nekaterih ljudi, ki jih v svoji naivnosti podpira, kajti razsodnejši so že vsi pri nas.

Ne iščemo sovražnikov, kjer jih ni treba, dovolj jih imamo, nečemo pa tudi, da bi nas isti podpirali. J. N. naj ne mislijo, da bomo mi mogoče mazali si prste s tinto proti nim, ali pa trafil pri naših skromnih sredstvih papir za nje. Ni treba, imamo tudi premoč časa in za naše delo nismo plačani. Čuvali pa bomo demo nad počitjem onih ljudi, ki su se uvukli v stranko in razkrinkavali bomo brezobzirno njihovo za našo nacijo in državo škodljivo delo. V čast in slavo pravega radikalnega programa in pri tem nastojanju nas niti najmanj ne bodo ovirali članki »Jutranjih Novosti«.

Klobuke, čepice, nahrbtnike i. t. d. v veliki izbiri pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

„Novi Pravdi“.

»Nova Pravda« zadnje čase z nekako posebno naslodo bevska v nas. Ne vemo ali hoče biti dosledna Deržičevemu kompromisu z bankokrafi Kamenarovičeve grupe, ali pa si hoče o obrambi države in nacije steči ravno pri naši organizaciji nevenljivih zaslug. Mogoče je tudi, da jo boli dejstvo, ker njeni pristasi nikakor nečijo izvajati konsekvenc sklepa zadnje vodstvene seje, ampak rajše ostanejo v naši Orjuni, kjer se zbirajo ljudje, ki ne mlatijo samo prazne slame, ampak tudi z dejanji pokažejo, kaj hočejo.

Mi se sicer za take »Moriture«, kakor je »Nova Pravda«, ki hoče imeti ravno od nas svoj »Gnadenštos«, ne brigamo, to smo pokazali že pri »Napredu«, ki je resignirano, brez boja na nož zapustil megdan junaki in utekel v Celje, toda v svoji 25. številki z dne 5. julija je prinesel ta klaverni organ delavskih gobeždačev in »Morila deklet« notico v kateri nam očita, da je sodeloval v srevodu po razviti naših zastav kot zastavonoša človek, ki je bil v zvezi z »Dolarsko afero«.

Ker smo začeli naše vrste čistiti, smo zadevo takoj preiskali in ugotovili, da so nosili naše zastave sledeči bratje:

Za oblastni odbor brat Grbec;

za mestno Orjuno Ljubljana brat Obradovič;

za mestno Orjuno Šiška brat Černe;

za mestno Orjuno Bled brat Majer.

Pozivljamo »Novo Pravdo«, naj nam pove, kdo izmed navedenih je bil zapleten v »Dolarsko afero«.

Dalje je naša preiskava dognala, da se je udeležil srevoda v krogu prijavljen član, ki si je krol sposodil in ki še ni bil sprejet to lahko razvidi g. Brandtner iz naših knjig, kjer ni nobenega brisanja. Mi na tega prijavitelja člana nečemo metati kamenja, ker smo spoznali njegovo dobro voljo, da hoče sodelovati v dobri stvari. Hvaležni pa smo »Novi Pravdi« za opozorilo in smo seveda vse potrebno ukrenili, da naši člani iz pošte ne bodo imeli vzroka pritoževati se.

Za protuslugo pa opozarjamo »Novo Pravdo« kot organ NSS, da smo videli njenega vernega člana in tajnika Kravosa pri pogrebu judenburških žrtve, kako je hrabro držal in nosil zastavo Bratstva, dasi je vsakomur znano kako je ta gospod defraudiral njemu poverjeni denar in se ima le dobroti nekih mehkosrčnih gospodov zahvaliti, napram katerim pa se je on izkazal celo nevhvaležnim, da ni prišel v bržon.

Gospod Brandtner, kako se glasi tista prislovica? Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce. Bomo videli, če bo NSS napravila tako kakor smo mi.

S tem smo prvič in zadnjič govorili z »Novo Pravdo« in bomo sedaj ponitno čakali, kdaj bodo ljudje okoli nje, ki hočejo s polno gofijo besedi popraviti današnje socialno socialno krivico, zgubili groše še tistih ljudi, ki jih v svoji naivnosti podpira, kajti razsodnejši so že vsi pri nas.

Dopisi.

Rihembski fašizem.

Da bi se ne mislilo, da so Rihembski, ki so sloveli po svoji naprednosti in pokazali to tudi na raznih frontah kot ubežniki sedaj naenkrat pozabili na svoje Srbe, za katere so se toliko ogrevali pred in med vojno, seznanimo javnost s komedijanti tega fašija.

Kot glavni organizator pride v pošte nezadostni žandar stare Avstrije, Cigoj, ki se je pred vojno priključil v Rihembski in vrnil v Sokola kjer je bil skoraj odletel nezadovoljen s Srbofilsko idejo, ki se je v tem društvu kar najbolje propagirala. Zato je bilo nekaj voditeljev začetkom vojne tiranih s starostjo pred vojno sodišče v Ljubljano, kjer bi se naj vjele v zvito avstrijsko past. Pomagači, ki trobito kar nevede v Cigojev rog ala Krševan, koniski mešetar, »gospod« Ličen, mizar, s katerim brijejo ob vsaki prilike norce, Čebren Ludvik, trgovec, ki poseduje v Šiški hišo in prihaja nešteto krat v Ljubljano radi kupčije, Birs (Purgarjev) in Kodrič Stanko so nevedni, gotovo pa tudi zlobni egoisti, ki mislijo, da bodo zagospodovali Rihemberku, če se oklenejo fašizma.

Treznji možje jim obračajo hrbet, mladina, ki pozna italijanske strahopetce, se pa smeje in komaj čaka drugi Kobard, da tedaj obračuna z domačimi izdajci.

Da je ta narod še zdrav in ljubi našo domovino, smo se prepričali lanske leto v Ljubljani, kamor je prihitelo nad 100 rihembskih fantov Sokolov na zlot, in kdor je opazoval to ljudstvo pred dvorcem, videč našega kralja, videč vojsko na telovadišču, je opazil gorke pomembne solze teh nesrečnih src, ki slisli je tudi prokletstvo nad našo nezadovolnostjo in svobodi, ki je nismo vredni.

Iz Brežic, V štev. 151. »Slovenca« z dne 8. julija 1923 se obregava nek dopisnik ob krajevno organizacijo jugoslovanskih nacionalistov v Brežicah, ker je bančni praktikant Gluk skupil od člana Or-juna klobute. Podtikati ta napad organizaciji kot taki, je smešno, ker je Gluk brezpomembna ničla, da organizacija nima niti najmanjšega zanimanja na njegovi osebi. Če obstoja med njim in dotičnim članom Or-juna, ki si ga je privoščil, kako osebno nasprotje, je to popolnoma zasebna zadeva obeh. Organizacija vendar ne more klobute zbrisati ki sedi. Sicer pa je nastop tega uradnika Gluka v Brežicah tako izziva-

len, da ga ni v Brežicah človeka, ki bi se ne bil rogal nepriljetnemu incidentu.

Brez razlike strank so se Brežičani o ponovnih prilikah čutili obnašanju tega mladeniča, ki se giblje izključno v družbi nemškutarjev, ter pomaga iztirati Slovence. Med drugim, ko je prišel s klobukom na glavi in cigareto v ustih v čitalnično sobo izposoditi si knjigo, se mu je ponudila »knjiga o lepem vedenju«. Škoda, da jo je tako malomarno čital! Ni to dika za ljubljanski kreditni banko, od katere uradnikov smo sicer navajeni jako taktičnega in dostojnega nastopanja. Opisumu vrstic v »Slovenca« na povemo, da je namenoma mistificiral »Slovenca«. Ni on, niti Gluk nista pripadnika SLS.

Pisal je to nek notoričen zakotni škric, ki se mu že zdavnaj gleda na rste in se bo tudi v kratkem sam vjel v svoji zankah.

Mestni odbor Or-juna v Brežicah.

Zagorje ob Savi. Pri nas je treba še marsikaj urediti, premestiti, napoditi, preseliti itd. Pozornost hočemo odslej posvetiti topliški šoli, ki je bila v stari dobi pod komando Herr Koslaka pobeljen grob. Ta gospod naj bi raje šel v svoj zasluženi penzion. Da pa ne bo mislil, da mu delamo krivico, povemo tole: Gospod je zahteval pred vojno od podrejenega učitelstva, da je imelo na vratih nemške vizitke oziroma napise, n. pr. Herr Franz Koslak, Herr Mathäus Pelko itd. Ta dva gospoda sta pošiljala svoje otroke v šulerajski otroški vrtic. Med vojno je bil gospod Kozjak odklikovan menda »za zasluge pri rdečem križu« (topliškem namreči!) z nekakim plehnatim ferdinstkrajcem in ker mu ni učitelstvo k tej visoki blamaži čestitalo, je dobilo — ukor... Ob prevratu so se mu začele tresti hlače, ker njegova šola ni imela niti ene slovenske zastave in mu jo je moral hitro nekdo posoditi. Mislili smo, da se bo gospod poboljšal in šel v zasluženi penzion. V njegove šolske zadeve se za enkrat še ne bomo vtikali, ne odrekamo se pa pravici storiti to kasneje. Naj bo prepričan gospod Kozjak in vsi tisti, ki so klečeplazili okoli restavracije da je Viljem za vedno izginil iz nje — če je pa ostal še kak smrad tam, bomo pa že poskrbeli, za dober zrak... Zagorje — oziro, Toplice rabijo pravih narodnih učiteljev, ki so kaj storili za domovino, ne pa za Franca Jožefa. Svetujemo višjemu šolskemu svetu, da naj pogleda v nemške anale topliške šole!

Renegatstvo v Ormožu. Tu se zadnji čas opaža živahno gibanje nemščurjev. Imeli smo deli časa mir pred njimi, odkar si pa domišljajo, da imajo pričakovati nekakšno zaščito od njihovega izvoljenega poslanca, jim je začel zopet greben rasti. Že večkrat (in to navadno kadar ugasne poulična razsvetljava) se sliši nemško petje, (bolie rečeno lajanje), vmes na klici: »Auf biks Orjuna!« Opozarjamo tiste, ki se tu počutilo prizadete, da hočemo mir, in da njihovega lajanja ne trpimo.

Če pa bode te klicali vkljub temu opozorilu Orjuna na auf biks, se bode ista radevoše odzvala, ter se posluževala enakih sredstev, kakor vi za časa avstrijske strahovlade in to v obilni meri. Za danes samo to, prihodnjič če to ne zadostuje, objavim imena vseh teh izvržkov človeštva, Orjunaš.

Popravek. V opisu razmer v Doi, Otlici se nam poroča, da omenjeni Pavlica ki je sodeloval pri razviti zastave, ni v nikakoršni zvezi z narodno-napredno Pavlico družino v Rihemberku in je tej tudi nepoznan.

POZORI

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se pocieni prodajo že od Din 250.— Ljubljana, Zvonarska ulica štev. 1.

Kronika.

Nerazumljivo postopanje mariborskega sodišča. V zadnji številki našega lista smo obsodili incident, katerega so izzvali naši člani v ponedeljek 2. t. m. zvečer na verandi gostilne »Črni orel« v Mariboru. Dogodek se je razvil sledeče: V gostilni »Črni orel« je sedel šef mariborske policije, g. Kerševan, v družbi nekkih civilistov in oficirjev. Krog pol 21. ure so prišli v isto gostilno trije gospodje, dva naša člana

Skerjanc in Vuga, ter član Sokola g. Začnik. Prva dva sta bila precej pijana in ko sta opazila g. Kerševana, sta pričela razgovor o konjunkturistih. Razvila se je glasna debata, v kateri sta omenjena naša člana izgovorila tudi nepremišljene besede, katere je g. Kerševan smatral za grožnjo ter osebno razžalitev, pozval stražo ter dal vse tri aretirati. Odvedeni so bili v policijske zapore, na to pa izročeni sodišču. Preiskovalni sodnik je po zaslišanju in ugotovitvi dejanskega stanja predlagal izpustitev, svetovlastvena zbornica sodišča pa je za prva dva predlog zavrnila, za tretjega, ki ni član Orjune, pa potrdila. Sklep je bil torej očitno nezakonit, kajti za obdržanje Skerjanc in Vuge v zaporu ni bilo nobenega pravnega razloga. Jasno je torej, da sta bila oba naša člana pridržana vsled gotovih nejuridičnih motivov in zato, ker sta pač člana Orjune. Mi smo dogodek kot tak že obsodili, ker se s takim postopanjem naših članov ne strinjamo, protestirati pa moramo kljub temu proti postopanju sodišča, ker je nepostavno in bi protestirali tudi, če ne bi šlo za naše člane. Tako postopanje je v stanu ubiti v javnosti zaupanje do objektivnosti naših sodišč, kar pa bi pomenilo, da bi javnost niti v sodišča ne imelo več zaupanja, ni treba posebej razlagati. Radi tega pozivamo merodajne faktorje, da se za ta slučaj zainteresirajo in očistijo sodišče sramote.

Kleinmayer in Bamberg. Prijatelj z dežele nam piše, da je dobil nedavno od gornjega naslova knjigo, ki je bila zavita v nemški dnevnik silno šovinističnega značaja. Slučajno omenjeni dnevnik ki mu je glava odrezana, napada na upravnega rafiniran način Francoze. Ker poznamo nemško propagando pozivljamo g. n. naj v bodoče rajši opusti tako makulaturo.

Mariborska Straža. list, v katerega se zlija najbolj smrdeča politična gnojnica, nas redno na najnesramnejši način napada. Ali temu, od vseh poštenih žurnalistov zaničevanemu reptilu ne moremo priti do živega, ker ga krije pred sodnijo odgovorni urednik poslanec Žebot. Mi mu pa tu enkrat zavsolej javno prišljemo, da je v nebroj slučajih kradeč čast in na nainesramnejši način lajal. To smo vedno prijavljali dokazati pred sodiščem in pozivljamo gospode okoli Mariborske Straže, na das težijo, ker prevzemamo za svojo trditve popolno odgovornost. V ilustracijo nam nasprotnega časopisa pa naj služi sledeča izjava:

IZJAVA.

Podpisani Martin Gorograne, kaplan v Trbovljah sem se dne 11. maja t. l. v 7. razredu ljudske šole na Vodah pri Trbovljah med poukom izrazil o organizaciji »Orjuna«, da so Orjunaši fakini in smrkovci, da so bili nemškutarji, zdi pa se proti državi. Vse te neosnovane, vsled napačnih informacij po časopisu povzročenega napade obžalujem ter se zahvaljujem trbovliškemu Orjunašem, ki so me radi teh žalitev tožili, da so od tožbe odstopili. Izjavljam nadalje, da nisem imel ob isti priliki namena žaliti gospodične Kristine Pust učiteljice v Trbovljah.

Laško, dne 7. julija 1923.

Martin Gorograne.

Slovenska Bistrica. Žena tukajšnjega nemčurskega brivca Kaufkeja podučuje, ne da bi bila k temu upravičena, deo nemčurskih staršev v ročnih dejih in nemščini. Sad tega »poduka« se je že pokazal. Učitelstvo se pritožuje, da je ta deca v šoli napram njim kljubovala, govoril med seboj vedno le nemški in ostentativno molči, kadar se pojejo v šoli naše narodne in državne himne. Vprašamo merodajne oblasti, ali hočejo to žensko podučiti, da je v naši narodni državi njena dolžnost najmanj držati jezik za zobmi, in prepričati, da se naša mladina ne bo zastrupljala od ljudi, ki so zagrizeni sovražniki vsega, kar je jugoslovansko? Vprašamo naš kraini in okrajni šolski svet, kaj sta in kat se nameravata v tem oziru ukreniti?

KEMIČKA ČISTIONA
LJ. DRAGOSAVAC
 ZAGREB, MEDULIĆEVA ULICA 8
 NAJBOLJE I NAJJEFTINIJE
 ČISTI I BOJADIŠE ODIJELA!

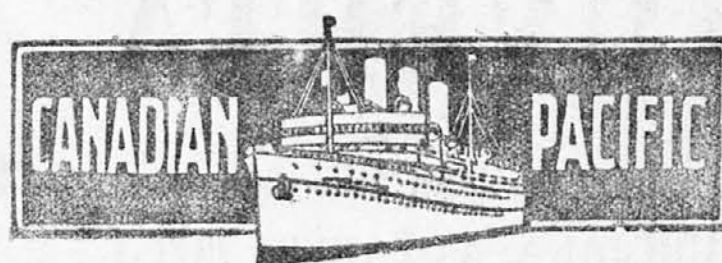
Trgovina delikatesa i speceraja
D. Štula i drugovi
 Jurišićeva ul. 16 - vis à vis glavne pošte
 Cijene jeftine. - Podvorba brza i solidna.

GOSTIONA
„JUGOSLAVIJA“
 prepuruča svoju izvrsnu hranu i
 dobra domaća vina
 Cene vrlo umerene. Podvorba brza.
Zagreb, Gundulićeva ul. 5.
 Lastnik gostione: SAVA JOVANOVIĆ.

Tvrtka Milan Pejnović
 preselila je svoje skladište
 građevnog materijala, ogrjevnog drva, ugljena, ku-
 kuruza, zobi, sijena i slame
u Ilicu broj 217.
 Telefon inter. 19-55. Brz. „Milpej-Zagreb“

Oglasujte u „Orjuni“!

BERSON
 gumene pete
 gumene potplate
 jeftinije su i trajnije nego od kože!
 Najbolja zaštita protiv vlage i smet!

Najveće transportno poduzeće sveta
Europa
Canada
Amerika

Samo 4 dana na otvorenom moru. Najbrža
 i najbolja veza preko HAMBURGA, ANT-
 WERPENA i CHERBOURGA sa glasovitim
 „EMPRESS“ parobrodima na dvostruke
 vijke. Odlazak svake nedelje. Daljne upute
 glede voznih cena, odlaska, putničkog vi-
 zuma, prtljage, propisa useljavanja u Kanadu
 i Sjedinjene države daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb,
 Petrinjska ulica 40.

DOBROVOLJAČKA BANKA D. D. U ZAGREBU

Brzovani naslov: Dobrobanka, Zagreb **ILICA 26** — Telefon inter. br. 19.09
 Dionički kapital Din **10.000.000**
 Filijale: Osijek, Ljubljana, Dugoselo.

Uloške na knjižice ukamaćuje sa 7%
 BURZOVNE NALOGE OBAVLJA NAJTOČNIJE — OBAVLJA SVE BANKOVNE POSLOVE

Specijalna tvornica čeličnih zavojnih kapaka
 roleta, rolova, jaklenih rolet, rebrenica, Stahlfrollbalken
 Prva i najmodernija u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca

Tvornica:
 drvenih kapaka (Holzrollbalken)
 čeličnih roleta (System Bostwick)
 sunčanih zastora (Sonnenschirmen)
 platnenih roleta (Gradesrollen)
 kockastih prozirnih kapaka
 Cerberus patent brave protiv provala

MIRKO BENIĆ, ZAGREB
 Poslovnica: **OPATOVINA 11** — Telefon 9-98
 Tvornica: **FIJANOVA 19**
 Brzovani naslov: **KAPAK, ZAGREB**

6%

ZAGREB
 NIKOLIĆEVA 7

ULOSKE NA KNJIŽICE UKAMAĆUJE ODSELE SA
TE VRAĆA ISTI BEZ OTKAZA

MEDJUNARODNA BANKA D. D.

BEOGRAD
 TERAZIJE 23

6%

Balkanska banka d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg br. 25
 Filijala: BEOGRAD, Obilićev venac br. 36

Dion. glavnica Din 50,000,000—
 Brzov. naslov: „Balkanbanka“ Telefon 8-65, 7-03, 22-49

Prima uloške na knjižice
sa 6% čistih

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije

SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB.

Dionička glavnica Din **50,000,000—**.
 Reserve preko . „ **12,500,000—**.
 Ulošci preko . . „ **125,000,000—**.

Filijale: Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj,
 Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak,
 Šabac, Šibenik, Vršac, Wien.

Ispostave: Jesenice, Škofja Loka, Rogaška Slatina (sezonska).

Agencije: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe (Rep. Argentina).

Afilijacije: Slovenska banka, Ljubljana, Jugoslavenska industrijska banka d. d.,
 Split, Balkan Bank, r. t. Budapest, Vaci utca 35.

POSLOVNICA - AMERIKANSKI ODIO - Ilica 7. - PUTNIČKI ODIO - Mihanovićeve ul. 4.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

TRIPLE-SEC LIQUEUR

ARKO

COGNAC MEDICINAL

KUVERTA

d. z. o. z.

konfekcijska tvornica

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TVORNICA KUVERT

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE

PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

STEGU IN DRUGI

kom. družba za strojno in
:: električno industrijo ::

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1b, III. nadstr.

KONCESIONIRANO PODJETJE ZA:

v dovodne inštalacije, parne in vročevodne kurilne naprave, postavitve in popravilo
parnih kotlov za visoki pritisk, elektrotehniko za visoko in nizko napetost.
Lastna strojna in ključavničarska delavnica: Vič - GLINCE štev. 5.

Carinsko - Posredniški - Bureaux

Uvoz **GROM** Izvoz
Centrala Ljubljana Kolodv. ulica 41.

Podružnice:

Zagreb, Maribor,
Jesenice, Boh. Bistrica,
Čakovec, Rakek.

Avtomobile

kolesa, motorje,
pnevmatiko vseh
vrst, olje, bencin in
druge potrebščine

Ima vedno v zalogi

F. Florjančič

LJUBLJANA.

A. & E. Skaberne

Ljubljana

MANUFATURA

in

MODA

Na debelo in drobno.

MERAKL

bole, barve, lak, kit,

email, čopiči

najboljše kakovosti nudi

Medić, Rakovec, Zankl, d. z.
o. z.Maribor, Ljubljana, Novisad,
podružnica. centrala. podružnica.

Premog, oglje in drva

Podpisana tvrdka prodaja:

Trboveljski la premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru, ter

suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.
Premog in oglje se oddaja v detajlu v vrečah, ali en gros v celih vagonih z
10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.
Vsa goriva se odpremijo po želji po naših vpregah na dom.
Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki.

„IMPEX“

ekspozitna in importna družba z o. z.

Ljubljana

Krekov trg št. 10, I. nadstropje.

Otroški vozički!

več vrst. DVOKOLESA raznih
modelov, najnovejši motorčki
amerikanskega tipa „EVANS“.
Velika zaloga pnevmatik in delov
po najnižji ceni. Sprejemamo tudi
vsa popravila, emailiranje in po-
niklanje, - „TRIBUNA“ F. B. L.
tovarne dvokoles in otroških vozičkov
v Ljubljani, Karlovska cesta 4.

Ing. dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjen stavebnik inženir
in mestni stavebnik
Ljubljana, Mirje št. 11.Izvršuje in projektira vsakovrstne
visoke zgradbe, vodne zgradbe,
železobetonske stavbe itd.

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC

NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 10.

CENE ZMERNE

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 24

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA

HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA ULICA ŠT. 6

BRZOJAVI: HEDŽET

TELEFON 75